

РОБЪРТ ШЕКЛИ

ИГРА С ТЯЛО

Превод от английски: Юри Йорданов, —

chitanka.info

Драги Сенаторе,

Пиша Ви, защото Вие сте нашият най-стар Сенатор. По време на миналогодишните избори Вие казахте, че сте наш слуга и ние сме длъжни веднага да Ви съобщаваме за всички наши беди. Казахте също — с известно раздражение — че е дълг на всеки гражданин да пише на своя Сенатор за всичко, което става тук. Аз, Сенаторе, дълго размислях върху всичко това. Разбира се, аз не вярвам, че наистина сте наш слуга — Вие изкарвате петдесет или сто, а може би и хиляда пъти повече от който и да е от нас.

Но щом настоявате да Ви пишем, то аз реших да го направя.

Отначало недоумявах, защо желаете да Ви се пише за всичко, което става тук, защото Вие, както и аз, сте израсъл в този град, а да не забелязва това, което става тук, може само сляпо, глухо и безчувствено магаре. Но после разбрах колко съм бил несправедлив — на Вас Ви се налага да прекарвате почти цялото си време във Вашингтон, и затова може и да не знаете за всичко. Но, както и да е, хващам се за думите Ви и се осмелявам да Ви напиша това писмо. Преди всичко ми се иска да разкажа за новото тяло на моя дядо, тъй като това е специален повод да се обърна към Вас с жалба. Вие непременно трябва да знаете за това, защото може и да предприемете нещо.

Преди да се случи това, дядо бе здрав и бодър старик на деветдесет и две години, без зъби, с гъста белоснежна коса и нито грам излишно тегло. Той цял живот се грижеше за своето здраве, и дори очила сложи на осемдесет и няколко години. След като натрупа половин век трудов стаж, на шестдесет и пет години получи прилична пенсия, нищо, че е бил само оператор на изчислителни машини. Пенсията, социалното осигуряване и малките спестявания му позволяваха изцяло да посреща своите разходи. Това, че не ни тежеше, беше добре — ние едва връзвахме двата края.

След като се пенсионира, старият известно време рядко излизаше от къщи — непрекъснато спеше и гледаше телевизия.

Той винаги си готвеше и миеше сам съдовете. През деня се измъкваше в парка и си убиваше времето с други старци, а после — отново у дома. С нашите деца се отнасяше чудесно, през почивните дни ги водеше на залива Овча глава, където те лудуваха и събираха рачета. Също така ходеше на риба и веднъж улови някак си пясъчна акула. Изобщо не разбрах как на рибата се е удало да достигне до

брега през тези химически отпадъци и боклуци. Сварихме я и ядохме два дни (между другото, не е чак толкова лошо, просто трябва да се полее с повечко кетчуп).

Но старецът започна да скучае. Все пак беше бачкал половин век, и затова не можеше да си почива спокойно, по пенсионерски. Тъпо му беше, да, и изведнъж измисли да се хване отново на работа.

Разбира се, това бяха пълни глупости, така си му и казахме направо. В наше време и четиридесетгодишен мъж не може да намери нищо, камо ли седемдесетгодишен старик — дядо току-що бе закръглил седемдесет.

Но той не изостави тази си идея. След сутрешното си събуждане вземаше серум за дълголетие, който му бяха предписали докторите от държавното здравеопазване, измиваше се, бръснеше се и изчезваше някъде.

Разбира се, нищо добро не намери, така че в края на краищата преглътна гордостта си и се съгласи да бъде помощник на един сортировач на отпадъци. За щастие, това не му струваше много — доходите му не бяха кой знае какви. Наистина, той не можа да свикне докрай с мисълта, че ежедневно трябва да се бърка. И всичко това, само и само за да работи, нищо, че правителството бе готово да му плаща за пълно безделие. „Тази работа е полезна и аз работя добросъвестно“, оплакваше ни се, „защо, по дяволите, аз трябва да плащам с моите си пари за това, че добросъвестно изпълнявам полезна работа?...“

Дядо я кара така два пъти на седмица, и изведнъж някой изобрети самоунищожавачи се отпадъци. Моят дядо и хиляди други хора останаха без работа. Той беше почти на деветдесет, но гореше от желание да принася полза на обществото. Наистина, здравето му се поразклати. За първи път не се чувстваше добре. Ние отидохме при доктор Сондърс в Мемориалния Социално-медицински център „У Тан“ на 103-та източна улица. За това загубихме почти цял ден. Самоходният тротоар струва пет цента в една посока и това удоволствие не ни е по джоба.

В кабинета на доктор Сондърс имаше какви ли не прибори. Той изследва дядо три дни и накрая каза:

— Вие не сте болен, а просто стар. Вашето сърце окончателно се е скапало, а артериите ви не издържат на кръвното налягане. Всички

останали органи също не са добре, но в сравнение с това, което ви казах, останалото са дреболии.

— Докторе, а не може ли да подмените нещо? — попита дядо.

Доктор Сондърс поклати глава.

— Ако поставя ново сърце, то ще разкъса артериите ви, ако закърпя артериите, белите дробове няма да могат да вкарват кислород в кръвта. Ако възстановя дробовете, ще откажат бъбреците. Работата е в това, че вътрешните ви органи са доста износени.

Дядо кимна с разбиране. Сутрин той четеше „Дейли нюз“ и знаеше за тези неща.

— И какво да правя? — запита той.

— Намерете си ново тяло — отговори Сондърс.

Дядо се замисли.

— По дяволите, на моята възраст човек трябва да очаква смъртта, но аз още не съм готов — каза той. — Разбирате ли, още не съм видял всичко. Естествено, иска ми се да сменя тялото си. Но откъде да взема пари...

— Това е наистина проблем — кимна Сондърс. — Държавното здравеопазване, както знаете, не осигурява замяна на цялото тяло.

— Знам — тъжно рече дядо.

— Да, значи тези разходи не са ви по джоба?

— Наистина.

Следващите два дни дядо седеше на бордюра пред нас и усилено мислеше. На улицата не му беше приятно. Децата, прибирайки се от училище, му викаха: „Ае, дъртак, мри бързо! Защо още мърсиш въздуха? Стар боклук, ти използваш напусто въздуха, храната и водата. Мръсен стар урод, умри почтено, както подобава на старците. Умри, умри, алчен кучи син! Пукни!“

Чувайки това, хванах една тояга и хукнах навън. Но дядо ме спря.

— Те само повтарят това, което са казали родителите им. Децата са като папагали, какво да ги правиш? Но може би са прави. Наистина, може би трябва да умра.

— Добре, само не се връзвай — казах.

— Умри, умри — повтаряше дядо. — По дяволите, аз тридесет години напразно съм се мотал нагоре-надолу. Ако имах поне малко

мъжество, може би досега да съм умрял — и на мен, и на другите щеше да е по-леко.

— Дрънкаш дивотии — възразих му. — Как мислиш, а за какво са тогава всичките изобретения за удължаване на живота, ако, както казваш, старците трябва да умират?

— Вероятно тези, които са ги измислили, са сбъркали.

— Направо ти повярвах. Помня, в училище ни учеха, че човек трябва да живее стотици години. Нима не си чувал за доктор Фауст?

— Това е оня знаменит австрийски доктор, нали? — попита дядо.

— Немски — поправих го. — Приятел на Фройд и Айнщайн, само че по-умен от тях. Той е прославял човешкото дълголетие. Мисля, че няма да спориш с толкова умен човек, а?

Май не изложих съвсем гладко мислите си, но трябваше да кажа нещо, не исках старецът да умре. Не зная защо — с всяка изминала година става все по-трудно да се живее и затова няма смисъл около теб да се мотае старец. Но ми се искаше той да е жив. Никога нямахме грижи с него, децата го обичаха, и даже Мей, жена ми, намираще, че е приятно да се приказва с дядо.

Разбира се, моите приказки за Фауст не му направиха никакво впечатление. Той подпря брадата си с юмрук и се замисли.

Мисли така десетина минути... После вдигна глава, присви очи и сякаш се учуди, че съм още там.

— Сине, а на колко години е Артър Рокфелер? — интересува се той.

— Около сто и тридесет — отговорих. — Той вече смени трето тяло.

— А Юстас Морган Хънт на колко е?

— Горедолу толкова.

— А Блейз Айзенхауер?

— Мисля, най-малко на сто седемдесет и пет. Той е сменил четири тела.

— Е, а Морис Мелон?

— Двеста и десет — двеста и двадесет години. Какво искаш от тях?

Погледна ме със съжаление.

— Ами това, че бедните хора са същински деца. Трябват им почти сто години, за да пораснат, но вече ги настига смъртта, и те не

могат да направят нищо. Богатите имат възможност да живеят вечно.

Дядо помълча, след това се изплю на тротоара, стана и тръгна към къщи — започваше неговото любимо дневно шоу.

Нямам представа как и откъде той намери пари. Може би е имал нещо скрито или пък е ограбил някоя сладкарница в Ню Джърси. Има ли разлика? Главното беше, че след три дни ми каза:

— Джони, да вървим в магазина за тяло.

— В магазина за тяло? Не ме будалкай — опитах се да откажа.

— Казвам ти, да тръгваме за магазина. — Той показа стиснати в ръката си триста и осемдесет долара. При това не обели дума как ги е намерил, на мен, своя собствен внук, на когото също някога ще е необходимо ново тяло.

И ето, тръгнахме за магазина да му купим ново тяло.

Надявам се, Сенаторе, знаете как стоят работите на бедните. Всичко за тях е много скъпо, при това с отвратително качество. Ако и Вие като нас сте с празни джобове, за нищо на света няма да отидете в магазина за тела на Сакс или, да речем, в „Центъра за оживяване“ на Лорд и Тейлър. Те ще Ви осмоят, може даже да Ви арестуват — да не им се пречкате. Но Вие няма и да си помислите да отидете там, а ще се отправите към най-близкия до дома Ви магазин.

Ние отидохме направо в магазина за живи модели „Конте“, на ъгъла на 103-та улица и Бродуей. Изобщо не се старая да привличам гнева Ви върху тази фирма — просто Ви съобщавам къде отидохме.

Може би сте чел какво представляват заведенията от такъв тип — неоновии реклами отвън, три-четири симпатични тела във витрината и невероятен сбирщина от вехтории в магазина. И, разбира се, чифт продавачи с лъскави костюми. Те непрекъснато се шегуват по видеофона. Може би си продават стоката един на друг, тъй като никога не съм виждал тук купувачи.

Влязохме в магазина и започнахме да разглеждаме стоката. Изведнъж изникна продавач, такъв един отворен младеж, и отдалеч започна да ни се усмихва.

— Търсите симпатично тяло? — запита той.

— Не, драги, четвърти за белот — казах аз.

Той се разсмя, признавайки моето чувство за хумор.

— Е, добре. Имате ли някакво по-специално же...

— Колко струва това? — попита дядо.

— Виждам, притежавате добър вкус — рече продавачът. — Това е модел „Итън“, сглобен на новия конвейер за подмладяване на „Дженерал Дайнамикс“. „Итън“ е висок метър осемдесет и три и тежи седемдесет и седем килограма. Рефлексите са клас АА. Всички органи без изключение притежават знак за качество „Отлично домакинство“. Знаете ли, че генерал Клей Бакстър е в модифицирано тяло образец „Итън“? Мозъкът и нервната система на това тяло са изработени от фирмата „Динако“. Съгласно потребителските проучвания това тяло е признато за най-добрата покупка на годината. Относно скулптурната част, моделът е изключителен — обърнете внимание на цвета на кожата на лицето, също и на бръчиците около очите. Уверявам ви, не винаги дреболиите се постигат лесно.

— Колко струва то? — повтори дядо.

— Забравих да ви осведомя, че всички органи, а също и тяхното функциониране притежават десетгодишна гаранция „Отлично домакинство“.

— Каква е цената му?

— Сър, тази седмица имаме разпродажба и мога да ви дам този екземпляр за осемнадесет хиляди и деветстотин долара, тоест с отстъпка дванадесет процента.

Дядо поклати глава.

— И вие наистина вярвате, че може да продадете това нещо?

— Всичко става — рече продавачът. — Случва се — някои печелят на лотария, други получават наследство.

— За осемнадесет бона ми е по-лесно да сдам багажа — каза дядо. — Нямате ли нещо по-евтино?

Продавачът имаше широк асортимент от по-евтини модели: „Младеж“ на „Рено-Бофорс“ за десет хиляди долара, „За всекиго по нещо“ от „Сокони Джи Ем“ за шест хиляди и петстотин. Също и „Върви, човече“ на фирмата „Юнион Карбайд Крайслер“ с пластмасови коси за две хиляди и двеста; „Веракрусано“ — модел без гласов апарат, жироскопичен център и система за преработка на протеини на „Тексас инструментс“ — за хиляда шестстотин деветдесет и пет долара.

— По дяволите, аз съвсем не се интересувам от тези нови синтетични боклуци, — каза дядо. — Имате ли щанд за тела втора ръка?

— Да, сър.

— В такъв случай покажете ми какво да е, но по-прилично от тези мобилизирани запасняци.

Продавачът ни въведе в задното помещение, където покрай стените стояха наредени като цепеници тела. Това ми напомни стая на ужасите от детството ми — честно, нито едно от тези тела не ставаше дори да тръгнеш в него на кучешки боеве.

Трябва да се издаде закон, който да забранява да се продават подобни неща — всички тези сгърбени тела с оглозгани уши, тела, от които още капе кръв, понеже набързо са им закрепили нови сърца, недоразфасовани трупове от лабораториите, тела, събирани от останки на загинали при нещастни случаи, тела на самоубийци със залепени на китките вени и долята литър — два кръв, тела на прокажени, чиито язви са напръскани с пулверизатор с боя телесен цвят.

Признавам, не мислехме, че мобилизираните ще изглеждат симпатични, но подобно нещо не очаквахме. Сметнах, че дядо ще се обърне и ще излезе от магазина, но той не направи това. Клатейки глава, старецът се приближи към едно не толкова уродливо синтетично тяло без крак и с изкривено рамо. Разбира се, то не блестеше с красота, но добре беше, че не приличаше и на изваден от железопътна катастрофа труп.

— Нещо като това би ме заинтересувало — внимателно забеляза той.

— Имате набито око — похвали го продавачът. — Работата е такава — тази малка партия предшестваше масовата доставка на по-скъпия модел.

— Изглежда много смачкан — отбеляза дядо.

— Но какво искате! Това, драги сър, е отлично тяло! То върви в комплект с ремонтирано сърце, бели дробове изхвърлящ тип, свръхнадежден черен дроб и обогатени сливици. В комплекта също има и четири бъбрека, корем с двойна изолация, а също и шестдесет метра от най-добрите черва на компанията „Амор“. Какво ще кажете за това, сър?

— Хм... не зная — смущаваше се дядо.

Само че продавачът знаеше всичко. Той се нуждаеше само от петнадесет минути да пробута на дядо това хърбаво тяло.

Тялото беше с гаранция един месец.

Моят дядо се намъкна в него на следващия ден и то работи безотказно точно три седмици. След това започна да прекъсва сърцето, един бъбрек отказа, а трите други работеха на почивки, от белия дроб падна кръпка, червата протекоха, а черният дроб даде фира.

С две думи, дядо сега е на легло, а доктор Сондърс казва, че той вече няма да стане. Компанията изобщо не желае да покрие гаранцията. В договора им има някакви съвсем измислени параграфи и общественият защитник на нашия квартал твърди, че за съдебно дело може да не ни стигнат и десет години — и при това напразно. А дядо през това време ще умре.

Така че, Сенаторе, аз се реших да Ви пиша и да Ви помоля да предприемете нещо.

Дядо мисли, че ще получа от Вас обикновен формален отказ или писмо от вашата секретарка, изпълнено със съжаление, че Вие нямате никаква възможност да помогнете за поправянето на тази печална грешка, а може би ще предложите в Конгреса законопроект, та това, което се случи с дядо ми, да не се повтори повече.

И край на всичко. Затова ние с дядо смятаме, че той неизбежно ще умре — пари за нормално тяло няма и никой не се кани да му помогне. Обикновено нещо, нали?

Така става винаги с малките хора.

Сега ще Ви спомена втората причина, заради която Ви пиша това писмо. Сенаторе, аз говорих за всичко това с моите приятели и дойдохме до извода, че моят дядо, а и всички останали бедняци от незапомнени времена сме правени на глупаци.

Този Ваш „Златен век“ изобщо не е така добър за хора като нас. Работата не е в това, че искаме много, не, просто не можем да се примирим, че други имат привилегията за дълъг живот, а ние — не. Смятаме, че на това трябва да се сложи край.

Ние решихме така: ако Вие и другите облечени с власт хора не измените съществуващия порядък, то ние ще го изменим сами. Дойде време да отстояваме своите интереси.

Каним се да Ви обявим война.

За Вас, Сенаторе, това може да е неочаквано, но не е така. Вие ще се учудите, ако разберете колко хора мислят точно като мен. Само че всеки от нас смята, че само той е недоволен, а останалите са доволни.

Сега вече разбрахме, че много хора мислят като моя дядо и полека узряват за делото.

По-рано не знаехме какво да правим.

Сега знаем.

Ние сме обикновени хора, Сенаторе, и сред нас няма мислители. Но ние смятаме, че всички хора трябва да бъдат приблизително равни помежду си. И разбираме, че никакви закони няма да утвърдят това равенство.

Затова нашата програма се състои в това, да убиваме богатите. Дотогава, докато не остане нито един.

Може би това звучи, както говорят по телевизора, не съвсем конструктивно. Но ние смятаме, че това е честно, а също се надяваме да е ефикасно.

Ние ще убиваме богатите винаги, навсякъде и с всички възможни способности. Но по никакъв начин няма да се занимаваме с дискриминация. Изобщо не се интересуваме как богатият е натрупал своите пари и как ги харчи. Ние ще убиваме водачите на синдикатите и bankerите, шефовете на мафията и петролните магнати, с две думи — всеки, който има повече пари от нас. И ще убиваме дотогава, докато богатите не станат бедни като нас, или ние — богати като тях. Ще убиваме и наши хора, ако те започнат да припечелват нещо от тази война. По дяволите, сенаторите и конгресмените също ще похарчим.

Ето такива са нещата, Сенаторе. Вярвам, че все пак Вие ще помогнете на дядо.

Ако помогнете, това ще означава, че Вие гледате на света през нашите очи, и затова с радост ще Ви дадем отсрочка от три седмици, за да се отървете от натрупаните богатства.

Вие знаете как да се свържете с моя дядо. С мен не можете да се свържете по никакъв начин. Какъвто и обрат да вземе тази работа, аз минавам в нелегалност. Не Ви съветвам напусто да губите време и сили в търсенето ми.

Запомнете: ние сме много повече от вас. Дядо казва, че за цялата история никога не сме осъществявали нещо подобно.

По дяволите, всичко някога се случва за пръв път. Може би точно сега ще съумеем да завършим Вашия „Златен век“ и да започнем наш собствен.

Аз не мисля, че Вие гледате на света през нашите очи, тъй като ние, Сенаторе, Ви гледаме през прицелите на нашите оръжия.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.